

LÁSKA JE BŮH, ŽIJTE V LÁSCE

→ *Promluva Satja Sáí Báby z 28. října 2003* ←

*Je možné ovládnout všechny formy poznání,
je možné porazit protivníky v diskusi,
chrabře a odvážně bojovat na bitevním poli,
být císařem, vládnoucím rozsáhlému království,
dávat krávy či zlato jako milodar,
je možné spočítat nesčetné hvězdy na obloze,
odříkat jména různých živoucích tvorů na zemi,
být expertem v osmidílné (aštánga) józe,
je možné dosáhnout i Měsíce,
je však téměř nemožné ovládnout tělo, mysl a smysly,
obrátit pohled do nitra
a dosáhnout nejvyššího stavu vyrovnanosti mysli.*

(báseň v telugu)

Vtělení lásky!

*Bůh je láska, láska je Bůh,
je možné vytvořit vztah jedině mezi láskou a láskou,
proto posilujte tuto lásku, abyste byli klidní a vyrovnaní.*

(báseň v telugu)

Vtělení lásky!

V oblasti vzdělávání se dnes vede mnoho diskusí a úvah. Ze všeho nejdříve se musíme snažit poznat pravý smysl vzdělání. Někdo může přečíst všechny dostupné knihy a objasnit si význam jejich obsahu. To ho však neopravňuje k tomu, aby se nazýval vzdělanou osobou. Na světě je dnes více vzdělaných lidí. Jaké proměny a jakého rozlišování však díky svému vzdělání dosáhli? Jaký

prospěch vyplynul pro svět od těchto takzvaně vzdělaných lidí? Tomuto hledisku se nikdo nepokouší porozumět a zhodnotit je. Pouze tehdy, když se vzdělaný člověk zahledí do nitra, bude schopen si uvědomit skutečný význam a filozofii vzdělání. Lidé však naopak používají svoji inteligenci na světské záležitosti.

Jsou však i ti, kdo se dotazují po podstatě *átmatattvy*. S pochopením důležitosti dotazování se na podstatu *átmatattvy* jsme zavedli tento koncept v kurzu MBA na Šrí Satja Sái institutu vysokého učení. Písmena MBA zde zastupují přirozenost mysli (M), fyzického těla (B – angl. body) a *átmana* (A). Je snazší porozumět přirozenosti mysli a těla, ale ne tak přirozenosti *átmana*. Nikdo nemůže pochopit, co to *átman* je. Nemá žádný tvar. Je to úplné uvědomění. Ani vzdělaní lidé nedokážou pochopit, že *átmatattva* je uvědomění. Většina z nich je schopna vystoupit až do vědomého stadia. Jiní jsou schopni dosáhnout dalšího stupně – svědomí. V souhrnu však není dnešní člověk schopen pochopit podstatu *átmatattvy*, úplného uvědomění. Je-li někdo schopen porozumět vědomí, jen tehdy může pochopit, co to je svědomí. A dále jedině je-li schopen pochopit svědomí, může doopravdy porozumět principu uvědomění. Všechny tři kategorie vědomí, svědomí a uvědomění jsou tedy propojené.

Drazí studenti!

Mohli byste se domnívat, že duchovnost je příliš abstraktní a není snadno pochopitelná. *Átmatattvė* není možné porozumět a uvědomit si ji pouhým rozvojem materiálního poznání. Ve skutečnosti je *átmatattva* mimo dosah materiálního poznání. Je transcendentní. Je to základní poznání. Je v základu veškerého fyzikálního, materiálního a světského poznání.

Drazí studenti!

Můžete mít mylný dojem, že duchovnost nelze pochopit. To však není pravda. Duchovnost je vědomí s vnitřním významem. Co je to vědomí? Naše normální chápání tohoto pojmu je vědomí o nějakém určitém předmětu či hledisku. Vezměte například tento předmět (ukázal kapesník). Když se ptáme, co to je, přijde odpověď, že se jedná o kapesník. Takové poznání o nějakém předmětu se považuje za vědomí. Když se vás znovu zeptám (ukázal květinu), co je toto, odpovíte, že se jedná o květinu. To se také pokládá za vědomí. Všechno jsou to vnější podoby různých materiálních předmětů. Zde je látka (ukázal kapesník). Co je základem této látky? Nit. Dále co je základem této nitě? Bavlna. Tak látka nemůže být vyrobena bez nitě a bavlny. Bavlna je elementárním materiálem, který vytváří základ pro nit a látku. Naneštěstí dnes poznáváme pouze látku, ne však elementární materiál, bavlnu, jako její základ. Prvořadou důležitost má

tedy dnes poznání *átmatattvy*, která je základem veškerého poznání. Je-li někdo schopen pochopit *átmatattvu*, může snadno pochopit kterékoli jiné hledisko.

Co je to *átmatattva*? Máme například fyzické tělo. Toto tělo má několik nepřetržitě pracujících končetin. Co však způsobuje, že tělesné končetiny fungují? Držíme v ruce určitý předmět, řekněme růži. Co je to, co dává sílu ruce, držící květ? Cítíme růži. Odkud bereme onu schopnost cítit vůni? Nevyvíjíme žádné úsilí, abychom porozuměli a uvědomili si vnitřní zdroj všech těchto schopností: *átmatattvu*. Říkáme – to je moje ruka, moje noha, můj prst, moje hlava atd. Kdo jste však vy? Tomuto „vy“ musíte porozumět nejdříve, abyste mohli říkat moje ruka, moje noha, můj prst, moje hlava atd. Čí je to hlava? Čí je to noha? Dokud nepochopíte toto hledisko, jak můžete říkat „já“ a „mé“? Védánta je poznání, zabývající se otázkami: „Kdo jsi?“ a „Kdo jsem já?“ Nikdo však nevyvíjí žádné úsilí, aby se sám sebe zeptal: „Kdo jsem já?“ Stěžejní otázkou pro základ všeho v tomto vesmíru je: „Kdo jsem já?“ Jestliže někdo pochopil toto „já“, může pochopit všechno ostatní. Duchovnost není něco nepochopitelného, ani to není nějaké bezvýznamné cvičení. Existuje základní princip tohoto vesmíru, který je prvotním hybatelem. Musíme se snažit, abychom tomuto základnímu principu porozuměli.

Vtělení lásky!

Co je to láska? Jaký je její původ? Odkud pochází? Může lidská bytost bez lásky žít? Nemůže. Proto se říká: „Láska je Bůh, žijte v lásce.“ Každý by měl porozumět tomuto principu lásky, který je základem všeho ve vesmíru. Bez lásky nemůže být na tomto světě život. Existuje základní energie pronikající celým vesmírem. Tou energií je pravda. Co je to pravda? O pravdě se říká – *trikálabádhjam satjam* – je přítomná ve všech obdobích času: minulosti, přítomnosti a budoucnosti. My však nemůžeme dělat závěry pouze na základě tohoto tvrzení. *Satjam* (pravda) je to, co překračuje čas. Pro pojem pravdy neexistuje hmatatelný tvar. Má ale smysl. Říkáme: „Pravda je Bůh, láska je Bůh.“ Pokračujeme v opakování slova „Bůh“. Používáme výraz „Bůh“ za různých okolností. Dokonce i ateista, kdykoli udělá chybu, říká: „Ó! Můj Bože!“ Lidé používají slovo „Bůh“, aniž by znali jeho význam.

Nikdo ale nedokáže tento termín definovat správně. Podobně nedokáže nikdo definovat výraz „pravda“. Nejvhodnější metodou je vlastní zkušenost. Jak může někdo takovou zkušenost popsat? Může například donekonečna opakovat: $1 + 1 = 2$, $2 + 2 = 4$, $2 - 1 = 1$ atd. Opakuje jen plus a mínus, aniž by definoval opodstatnění kalkulací. Jsme schopni dát jména různým předmětům na tomto světě. Nevyvíjíme však žádné úsilí k porozumění jejich pravé podstaty. Hmotných věcí je plný celý svět. Toto je hmotný svět. Avšak je zde něco za hmotným

světem. Je to *buddhi gráhhjmathíndrijam* (to, co je nesrozumitelné a mimo uchopení intelektem). To je transcendentální. Můžeme spočítat předměty tohoto světa a prohlásit, že je tolik a tolik miliard věcí. Co je za tímto číslem? Když budete pokračovat ve zkoumání dál, skončíte v prázdnosti. Faktem je, že existuje základní princip, přítomný v každé lidské bytosti. Když říkáte, že láska je Bůh, ona „láska“ je všude, je všudypřítomná. Tento základní princip lásky je přítomný v každé lidské bytosti, ba v každé živé bytosti. Co to znamená, když řeknete: „Pravda je ve mně a já jsem pravda?“ Co je ono „já“ a „mé“? Jestliže pečlivě analyzujete, „já“ ve vás je také „já“ v ostatních. To je jediná pravda. Tato pravda je pochopitelná jedině duchovním hledáním a také vytrvalým a upřímným dotazováním po vlastní podstatě. Pár jedinců se dnes takovým hledáním zabývá. Používáme několik výrazů nahodilým způsobem, aniž bychom rozuměli jejich skutečnému významu.

Vtělení lásky!

Nemusíte však plýtvat časem ve snaze porozumět některým abstraktním pojmům, které nemůžete pochopit. Rozvíjejte jen pevnou víru v existenci Boha. Pevně věřte, že Bůh je a že vy jste Bůh. Ničemu nemůžeme porozumět, pokud nerozvineme víru. Ze všeho nejdříve tedy rozvíjejte pevnou víru v „já“. Jedině tehdy můžete pochopit druhý pojem – „ty“. Malý příklad: Když se „já“ a „ty“ spojí dohromady, vznikne „my“. Přesto se však z „my“ + „On“ stane jen „On“, který existuje navždy. „Já“ a „ty“ se stále mění. Když jste dítě, říkáte: „Já jsem chlapec.“ Když jste mladí, říkáte: „Já jsem muž.“ Podobně, když jste staří, říkáte: „Já jsem stařec.“ Tak proděláváte neustálé změny v různých stadiích života. Nemá proto smysl připoutávat se k tomuto proměnlivému principu. Připoutejte se k principu neměnnému, tedy k „On“. Tento „On“ je Bůh. „On“ je přítomný ve vás, v něm a v každé osobě. Je všude – ve vás, nad vámi, pod vámi a kolem vás. Proto princip „On“ reprezentuje všudypřítomné božství. Lidé by měli pěstovat pevnou víru v tento božský princip.

Dejme tomu, že říkáte: „Já Ho miluji a nikoho jiného.“ Jak to může být pravda? Znamená to, že nemilujete sami sebe. Když tvrdíte: „Toto je moje tělo,“ můžete tomu tělu věřit? Nemůžete, neboť podléhá neustálým změnám a je pomíjivé. Avšak neduální princip *átmatattvu*, který je uvnitř těla, je věčný a transcendentální. Nemá jiné jméno než *átman*. Pak vyvstává otázka, kdo to pojmenování dal? Toto jméno ve skutečnosti nepřišlo od nikoho. *Átman* je všudypřítomný. „On“ je všude. Jak tedy může někdo pojmenovat všeprostopující *átmatattvu*? To je jen marné úsilí.

Neplýtvajte svým časem v takovém marném snažení. Pěstujte pevnou víru ve všudypřítomnou *átmatattvu* a šířte ji. Tato víra je uvědomění. Bez tohoto

uvědomění nemůžete existovat. Toto je růže (ukazuje květinu). Jako takovou ji znáte. Kdo však dal této květině jméno? Nevíte. Jednoduše opakujete název, daný v angličtině květině. Opakujeme tedy slova, aniž bychom chápali pravdu, spočívající za nimi. Ze všeho nejdříve by tedy měl každý obrátit svůj pohled do nitra a meditovat na *átmatattvu* v něm přítomnou. Tato *átmatattva* může být pochopena jedině vytrvalou *sádhanou*. Teprve po pochopení *átmatattvy* může člověk začít s jakoukoli diskusí. Porozumějte také povaze fyzického těla. Fyzické tělo má různé končetiny. Ve všech naleznete vnitřní princip „já“. Proto říkáte, že „to je moje tělo, moje ruka, můj prst“ atd. Když pokračujete v dotazování se na podstatu těla, zjistíte, že stejný princip „já“ je přítomný ve všech končetinách. Je velice obtížné porozumět duchovním pojmům. Neměli byste ale proto vzdávat svoji *sádhanu*. Naopak, měla by být prováděna s vervou. Je zbytečné se honit za světskými předměty. Budete-li schopni pochopit *átmatattvu*, bude to rovno pochopení všeho ostatního. Pokračujete-li ve zkoumání „kdo jsem já“, nakonec si uvědomíte pravdu, že princip „já“ není nic jiného než *átmatattva*. Rozvíňte pevnou víru v *átmatattvu*.

Někteří lidé dávají principu *átmatattvy* různá jména. Ale nemá žádné jméno a formu. Je mimo veškerá jména a formy. Je transcendentní. Síla úplného uvědomění, která je uvnitř člověka, nemůže být nalezena nikde jinde. Každý ho musí pochopit a uskutečnit. To je možné jen vytrvalou *sádhanou* a dotazováním.

Vtělení lásky!

Vy, studenti, nedokážete duchovním pojmům porozumět tak snadno. Rozvinete-li však pevnou víru, budete je chápat lépe. Dnes však lidé oslepli, neboť ztratili zrak víry. Co je to *préma* (láska)? Nevíte to. Co je temnota? Je zde dnes někdo, kdo temnotu viděl? Jen zavřete oči. Co vidíte? Odpovíte, že vidíte temnotu. Značí to, že jste schopni temnotu vidět a rozeznat. Jak jinak byste mohli říci, že to je temnota? Je prokázáno, že všechno na světě má nějaký základ. Aby si člověk uvědomil pravdu, musí rozvíjet víru. Ve své životní cestě pokračujete s pevnou vírou jako průvodcem. Jdete někam, aniž byste věděli, kam jdete, jak potom můžete dosáhnout cíle? Pevně se proto rozhodněte, že jdete do *mandiru*. Jedině tak tam můžete dojít. Podobně na prvním místě učiňte cílem své životní cesty *átmatattvu*.

Vtělení lásky!

Nedokážete pochopit, co to skutečná *préma* (láska) je. Milujete fyzické tělo a jeho krásu. Milujete bohatství. Milujete vnější podobu. Milujete něčí viditelné chování. Odkud tyto všechny věci pocházejí? Co je základem všech těchto znaků? Jak dlouho tyto vnější formy přetrvávají? Všechny neustále podléhají změnám. Jaký má

smysl ulpívat na těchto měnících se vnějších formách? Svoji lásku musíte zaměřit na neměnný princip *átmatattoy*. *Átmatattva* nepodléhá vůbec žádné změně. Nic k ní není možné přidat, ani z ní odebrat. Musíte proto rozvíjet stálou důvěru v tento neměnný princip. Často říkáte, že toho a toho velice milujete. Co o něm ale víte? Milujete jeho fyzickou podobu? Oblíbili jste si ho pro jeho chování? Milujete jeho příjemnou povahu? Co vás k němu přitáhlo? Ve skutečnosti jsou všechny tyto faktory jen dočasné. Je však jedna vlastnost ve vás, která je za všechno zodpovědná. Je to láska. Ona láska boží. Láska je Jeho podoba.

Rozvíjejte proto lásku kvůli lásce. Život bez lásky nemůže být. Jeden malý příklad k dokreslení tohoto tvrzení: Matka měla syna. Bylo mu 20 let. Po určité době syn zemřel. Matka bědovala nad jeho tělem: „Ó, synu! Když jsi žil, mohla jsem žít i já. Jak budu žít teď?“ Takový zármutek je důsledkem připoutanosti, kterou matka vyvinula k synově fyzické podobě. Nejedná se o skutečnou lásku. Co je důležité, je láska, ale nikoli k fyzické formě. Jen ti, kteří jsou schopni milovat pro lásku samu, mohou skutečnou lásku získat. Ti, kteří milují fyzické tělo, činí tak, dokud je tělo přítomné. Poté láska ustoupí. Milujte proto pro lásku samu. Tato láska je život. Takový život je Bůh. To je vpravdě *átmatattva*. *Átmatattoy* je jediná skutečnost.

Vtělení lásky!

Lásku musíte hledat jedině skrze lásku! Gópiky se modlily takto:

*Ó Kršno, hrej na svoji sladkou flétnu
a rozsévej semena lásky
v poušti nemilujících srdcí.
Nechť déšť lásky dopadne na zemi
a dá řekám lásky plynout.*

(píseň v telugu)

Řeky lásky musí proudit bez ustání. Postačuje, pochopíte-li jediný princip lásky. Tato láska je vše. S láskou nakládejte jako s prvním a posledním svého života. Nesměřujte svoji lásku k materiálním věcem. Jestliže budete milovat pro lásku, pak bude taková láska věčná. Není to tělo, co má být milováno, ale princip lásky. Všechna jména a formy jsou prchavé a pomíjivé. Neměli bychom milovat takové věci. Láska, směřovaná k těmto věcem je fyzická, zatímco láska pro lásku je věčná. Berte pravdu jako pravdu. Pravdu byste neměli spojovat s materiálními předměty. Podobně by neměla být spojovaná s materiálními objekty ani láska.

Láska je jednoduše láska. Láska jako taková je Bůh. S takovou láskou musíte dosáhnout božství.

Drazí studenti!

V životě se setkáte s několika očekáváními a zklamáními. Když očekáváte, budete mít i zklamání, pokud se očekávání nenaplní. Proto nemějte očekávání (přání) vůbec žádná. Pak zde není prostor ani pro zklamání. Nepřikládejte důležitost formě. Ve skutečnosti vaše *átmatattva* reprezentuje vaši pravou podobu. Neomezujte božství na určité jméno a podobu. Jména, jako Ráma, Kršna, Góvinda, jsou jen názvy prisuzované Bohu člověkem. Nejsou vrozené. Neměla by jim být přikládána velká důležitost. Nicméně v počátečních stadiích svého duchovního hledání každý potřebuje nějaké jméno. Je například nezbytné nabývat různých typů vzdělání. Je také nezbytné pochopit podstatu veškerého vzdělání. To je zajisté pravda. Ale jak dlouho? Dokud onu podstatu neprožíváte. Jakmile jednou zažijete podstatu poznání, dokonce i podstata vzdělání zmizí. Proto nebudte závislí na jméně a formě. Pravda je pravda. Je jen jediná pravda. Nemá žádný tvar. Láska je Bůh. Láska nemá žádnou formu. Takovou božskou lásku rozvíjejte. Bůh existuje. O tom nemůže být pochyb. Kdyby Bůh neexistoval, neměla by příroda místo pro existenci. Z prožití *prakrti* (přírody) se vynořuje pochopení *paramátmana* (nejvyššího já). Z *paramátmana* pramení uvědomění *paratattvy* (nejvyšší skutečnosti). Ona *paratattva* je *átmatattva*. Proto vždy milujte *paratattvu*. Neomezujte svoji lásku na jednotlivosti, které jsou stále náchylné ke změnám. Dovolí-li čas, načrtnu mnohem detailněji *prématattvu* (princip lásky). Když budou studenti schopni porozumět přirozenosti této božské lásky, nebudou mít prostor ke zklamání. Stále jsou strháváni očekáváním a zklamáním. Láska má jen jméno, nikoli formu. Tuto lásku můžete nasměrovat k jakékoli formě.

Vtělení lásky!

Boha lze dosáhnout pouze jednou cestou. Tou je láska. Tou je pravda. Neomezujte princip „Já“ na určitou formu. Malý příklad: Džánakirámaja (mladší bratr Svámího fyzického těla) nedávno zemřel. Je několik lidí, kteří ho milovali. Každý den dávali do novin úmrtní oznámení: „Džánakirámajo! Odešel jsi ze své smrtelné schránky a opustil jsi nás. Zrod se znovu, abychom tě mohli opět milovat, prosím.“ Je pro Džánakirámaju nezbytné, aby se znovu zrodil, chtějí-li ho tito lidé milovat? Toto si přejí? Měli bychom celý svůj život připoutávat jen ke zrození a smrti? V podstatě jsou zrození a smrt neskutečné. Tam, kde je zrození, je zajisté i smrt. Životní dvojčata, tedy zrození a smrt, existují pouze pro tělo, nikoli pro *átmana*. Svoji lásku bychom měli zaměřovat na věčnou *átmatattvu*, nikoli na tělo, podřízené zrození a smrti.

Často vás oslovuji: „Bangaru!“ (zlatíčka). Co je skrytým významem takového oslovení? Zlato, jako kov, nezaniká. Je-li roztaveno a přetvořeno v různé typy ozdob, jeho tvar se mění. Vy, stejně jako zlato, můžete přijmout různé tvary, ale vaše *átmatattoa* žádné změně nepodléhá. Měli byste usilovat o dosažení neměnného principu *átmatattvy*, nikoli o dosažení proměnných forem. Oslovuji vás jako „Zlatíčka!“, abych vám připomínal vaši pravou přirozenost, tedy neměnnou *átmatattvu*. Zlato je vždy zlatem. Je to pravda. Je věčná. Musíte neustále prahnout po dosažení věčné skutečnosti. Jelikož Ádi Šankara měl na zřeteli jen tento aspekt, zpíval ve svém známém „Bhadža Góvindam“:

*Punarapi džananam, punarapi maranam
punarapi džananí džatharé šajanam
iha samsáre bahu dustáre
krpajápáre páhi muráre.*

*Ó, Pane! Jsem lapen do tohoto cyklu zrození a smrti,
znovu a znovu prožívám utrpení v matčině lůně.
Je velice obtížné překročit oceán světského života.
Prosím přenes mne přes tento oceán a daruj mi osvobození.*

Měli bychom prahnout po principu, který nemá zrození a smrt. Proč bychom si měli přát nové zrození?

Vtělení lásky!

Je zde božská láska, která se nerodí, ani neumírá. Zaměřte svoji lásku na tuto božskou lásku. Ona láska je vždy ve vás. Jestliže takovou lásku rozvíjíte, budete vždy vtělením lásky. Mějte pevnou víru v tuto božskou lásku. Nedůvěřujte lásce světské, nebo budete oklamáni. Světská láska je jako plující mraky. Mraky přijdou a odejdou. Nejsou trvalé. Milujte věčnou lásku. Tou je *átmatattva*. Milujte *átmatattvu*. Lidé, přející si vstoupit na duchovní pole a poznat cestu vedoucí k božství, prosím přijďte ke mně. Vysvětlím vám to. Nenechejte se obelhat světskou láskou, působící jen zklamání. Rozvíjejte takový typ lásky, který zklamání nepřináší. Věnujte se jakémukoli typu vzdělání, ale chápejte jeho vnitřní význam. Ten pak uvádějte do praxe, prožívejte a těšte se z podstaty toho vzdělání. Nebudte zklamání, zaměřte-li svoji lásku vůči všem. Někteří studenti se přitom zklamou. Nakonec nejsou schopni někoho milovat. To není správný způsob. Milujte princip lásky samé, který je božský a věčný. Čím více božskou lásku milujete, tím více roste.

Vtělení lásky!

Vždy vás oslovuji jako „vtělení lásky“! Rozvíjejte jen tento typ lásky. Když budete takovou lásku rozvíjet, ona vás na oplátku ochrání. Takový je smysl rčení: „s vámi, ve vás a okolo vás“.

(Bhagaván uzavřel promluvu bhadžanem „Préma mudita manasé kahó“.)

*Promluva při příležitosti konference prorektorů
dne 28. října 2003 v Sáí Kulvant hale, Prašánti Nilajam*